

Війна війною, але пора подумати і про розвиток. І – чому не про туризм?

Віктор Радчук

Загалом питання про туризм і його розвиток у Романові багатьом місцевим жителям видається певною забавою, ігрищами для дорослих, які не мають нічого спільного із найбільш кричущими проблемами сьогодення Романівщини.

Мовляв, у нас війна, вже не десятки, а сотні вбитих, ще більше ветеранів, демобілізованих із лав ЗСУ, котрі вимагають не лише уваги. А тут – туризм?

І все ж про туризм варто говорити серйозно і як про галузь, яка має шанси з'явитися у нашій

громаді, і як про сферу проблем та клопотів, які нагадуватимуть усім нам про наше минуле, культуру та звичаї наших пращурів, про те, чим можна і треба

пишатися. І якраз напередодні Всесвітнього дня туризму у Житомирі було проведено низку потужних заходів, куди в числі запрошених прибула делегація

від Романівської селищної ради. До Житомира запросили представників якраз тих громад, які упродовж останнього часу приділяють велику увагу відродженню та примноженню знань про своє минуле, які серйозним чином взялися за збереження культурної спадщини, а також мають найсерйозніші наміри розвивати місцевий туризм. І поява у цій компанії романівчан мала вигляд вияву

довіри, сподівань і навіть авансів на майбутнє. А тепер про події у Житомирі дещо конкретніше.

Кажуть, що туризм починається із кулінарії?

У п'ятницю, 26 вересня, у Житомирі проходив форум з питань ментального здоров'я, а важливою його складовою стали заходи з нагоди Всесвітнього дня

туризму. Певної ваги і статусу цій події надавала участь у ній заступників начальників військових адміністрацій із майже десяти обласних центрів України. Зрозуміло, господарі прагнули продемонструвати гостям певні родзинки, напрацювання та здобутки якраз у питаннях збереження культурної спадщини нашого регіону.

Продовження на стор. 2.

Печаль і смуток нас не покидають: загинув Павло Садурський

с. 3

Бюджет, освіта та земельні питання – це важливо. Але головне – дисципліна і відвідування

с. 3

Про те, чого ми не бачили і чого не знали

с. 4

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

Підтримай свободу слова!

ПЕРЕДПЛАТИТИ

на 1 місяць - 30,00 грн,
на 3 місяці - 90,00 грн,
на 6 місяців - 180,00 грн

У найближчому поштовому відділенні!

СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?

Війна війною, але пора подумати і про розвиток. І – чому не про туризм?

Початок на стор. 1.

Ледь не центральною подією заходу, який проходив у приміщенні колишнього магістрату, стала «Кулінарна мандрівка у спадщину», яка виявилася дуже цікавим поєднанням здобутків та витворів майстрів народного мистецтва із виступами творчих колективів із десятка громад Житомирщини. І все це – на фоні розмаїття гастро- та кулінарних шедеврів, представлених у стилі народних гулянь, забав, пісень та інших видів етнографічної творчості.

Аби уявити велич масштабів і серйозність заходу, приуроченого до Всесвітнього дня туризму, зазначимо, що поруч із будівлею магістрату були розгорнуті презентаційні локації трьох закладів вищої освіти, які готують фахівців у сфері туризму: **Поліського національного університету, Житомирської політехніки та Житомирського держуніверситету ім. Франка.**

Всередині приміщення магістрату вмістило у собі експонати гігантської виставки музейно-етнографічної спадщини Житомирщини. Присутність тут таких видатних і знаних у світі майстрів, як народний художник України Микола Климів із Овруча, майстер унікальних музичних інструментів із Радомишля Павло Волівач, участь у події знаного на всю Україну фольклорного колективу «Бовсунівські бабусі», народного інструментального ансамблю «Гук» (Попільня), а також представлені експонати найстарішого на історичній Волині Житомирського обласного краєзнавчого музею справляли незабутні враження і підкреслювали вражаючий потенціал культурно-історичної та етнографічної спадщини Житомирщини як самобутнього регіону України.

Романівщина у ході заходу була представлена туристичною експозицією «ЕтноВир на Висні», а витвором гастрономічної спадщини Романова став коровай від Тетяни Процької.

І все ж таки у центрі уваги – круглий стіл!

Якою б красивою, цікавою, дивовижною і вражаючою не була артистично-виставкова, пісенно-мистецька частина заходу, органічно поєднана із «Кулінарною мандрівкою у спадщину», все ж таки центровою подією того дня мало стати засідання круглого столу «Туризм Житомирщини: спадщина, сучасність і перспективи розвитку». Адже хто б і що не казав, однак, попри концерти, танці й спів, на фоні незабутніх і неперевершених смаків від кулінарів із багатьох громад, варто було б з'ясувати, що насправді потрібно зробити, аби туризм на Житомирщині перетворився із декорації із залученням мистецьких забав у галузь місцевої економіки, яка могла б демонструвати ознаки та показники сталого системного розвитку. Якщо ще простіше – варто було відпові-

сти на запитання, коли туризм принесе Житомирщині і її жителям суто матеріальний (включно із фінансовим) ресурс та економічну вигоду. До речі, першим і найбільш реалістичним за змістом і практичною спрямованістю став виступ професора кафедри екології та географії ЖДУ ім. І. Я. Франка Івана Хом'яка, який розповідав про перспективи та можливості створення національного природного парку «Словечансько-Овруцький кряж». Іван Хом'як дуже конкретно поставив питання щодо ефективності туристичної галузі як такої, що стала органічною частиною економіки регіону. І найголовніше у цьому питанні відповісти й підрахувати саме фінансову віддачу, що привнесла туристична діяльність до бюджетів громад Житомирщини. Поки що цим у нас не густо із багатьох причин. Однак у низці регіонів України (Прикарпаття і Закарпаття, Рівненщина, сусідня від нас Хмельниччина) туризм вже сьогодні, навіть в умовах воєнного часу, дає конкретну фінансову та грошову користь та підмогу до місцевих бюджетів вищезгаданих регіонів.

Достатньо цікавим елементом круглого столу з питань

розвитку туризму став виступ на ньому начальника гуманітарного відділу Романівської селищної ради Оксани Гаврилової. Оксана Леонідівна наголосила на значенні фестивальної діяльності громад, де поєднується синергія культурних традицій та туристичних перспектив. Звісно ж, як приклад вона наводила факти народження фестивалів традицій у Романівській громаді.

Дещо про висновки. Або – що робити і з чого починати?

Однозначно туризм як галузь, що здатна служити на користь певній громаді чи регіону в цілому, на Житомирщині досі переживає період зародження, а подекуди й становлення. Однак для того, аби туризм отримав статус самодостатнього сегменту економіки та господарської діяльності, треба ще багато чого зробити. Зокрема, у числі найперших завдань для громад Житомирщини мали б стати заходи із маркування території кожної із громад. Навіть якщо у громаді поки що немає достатньо відомих і туристичних об'єктів, як Кам'яне село, Замок «Радомисль»

через проблеми із шляховим покриттям. Свого часу село Верхівня колишнього Ружинського району, де у приміщенні колишнього палацу графині Євеліни Ганської було облаштовано музей всесвітньо відомого літератора Оноре де Бальзака, залишалося поза увагою тисяч іноземних туристів, які не бажали псувати свій туристичний настрій подорожами місцевими ружинськими «автомагістралями». Нині ситуація із дорогами дещо краща, але не настільки, аби сприяти розвитку туристичних екскурсій із залученням всього того потенціалу, який має Житомирщина.

Ще одна деталь, про яку влада більшості громад Житомирщини чи то не знає, чи то (знову ж таки через незнання) ігнорує. Йдеться про розвиток зеленого, екологічного, аграрного туризму як заняття і різновиду підприємницької діяльності для жителів сільської місцевості. Безумовно, аби зрушити із мертвої точки привабливість заняття агро- чи зеленим

чи Древянський парк), в'їзди до громад мають бути встановлені на рівні хоча б естетичної привабливості. Це ж саме стосується і стану автобусних зупинок, дошок оголошень у громадських місцях, туристичних вказівників, у тому числі й іноземними мовами. Така діяльність і пов'язані із нею турботи не вимагають астрономічних кошторисів чи грандіозних фінансових ресурсів. Достатньо уваги і наполегливості місцевої влади якраз у цьому напрямі роботи. Ще одна опція, без якої туризм будь-якого масштабу однозначно не приживеться, – це дороги. Адже, до прикладу, ні до Романова, ні до Мирополя турист не поїде із однієї всім відомої причини – катастрофічної ситуації на дорогах, які ведуть до цих селищ. На території Житомирщини можна окреслити чимало привабливих туристичних об'єктів, які туристи обходять своєю увагою саме

туризмом у середовищі жителів сіл, хуторів чи й навіть селищ, потрібна конкретна просвітницька робота, певні організаційні поштовхи якраз із боку влади. Але у вимірі фінансових ресурсів це не ті гроші і не ті зусилля, яких потребує, наприклад, облаштування індустріального парку чи хоча б залучення на територію громади потужного інвестора. А ефект від розвитку агро-, еко- чи зеленого туризму навіть на рівні одного-двох підприємств у кожному селі, які входять до складу певної громади, може бути разюче великим і привабливим. Але головне те, що туризм у такому разі стає не просто предметом цікавості і балаканини, а проявом реальної економіки і потужним ресурсом для розвитку громади в цілому. Це треба знати, про це варто пам'ятати, а найкраще – взятися за конкретну роботу. Бо вже давно – пора!

Печаль і смуток нас не покидають: загинув Павло Садурський

Учergове сумна звістка приголомшила громаду Романова.

На фронті російсько-української війни поліг ще один наш воїн – захисник Павло Садурський. У горі та печалі схилили свої голови не лише педагоги Романівського ліцею № 1, колеги і соратники Павла Володимировича, але й безмежне коло його

вихованців, яким фантастично здібний педагог прищеплював ази школи безпеки, з якими пройшов сотні чи й тисячі кілометрів туристичними стежками, яких навчив безпомилкової тактики спортивного орієнтування на місцевості. Звісно ж, як педагог і тренер Павло Садурський міг працювати у тилу, залишаючись поза списками тих, хто підлягає мобілізації за законами воєнного часу. Безумовно, користь від його

досвіду, професіоналізму та компетентності лише примножила б осередки справжнього українського патріотизму. Його життя сповнене нестримного бажання руху вперед за траєкторіями невинного вдосконалення, пошуку нового, було дороговказом для його вихованців і прикладом для багатьох його земляків. Чоловіча мужність, бажання бути на вістрі часу стали очевидними рисами його характеру, його вдачі та життєвого талану.

Сьогодні, коли Павла Володимировича не стало, ми відчуваємо не просто чергову втрату в шерензі свідомих громадян-патріотів. У пам'яті багатьох романівчан він залишиться яскравим прикладом вірності, порядності, честності і честі, якими спорядила його рідна мати і нагородила мати-Україна. У шерензі наших земляків-героїв постав ще один лицар, який віддав своє життя за наш спокій, за нашу надію та оптимізм і власне – за нашу перемогу. Ми вже перемагаємо, ми вже вистояли, хоча ціна нашого спротиву і нашої стійкості виявилася непомірно високою. Але – відступати нам нікуди! Слава Україні! Слава героям! Смерть – ворогам!

Сонячні батареї – новорічний подарунок для ліцею

Фонд співробітництва та гуманітарної допомоги Литви, з яким у межах одного із грантових проєктів налагодила співпрацю Романівська селищна рада, розпочав конкретну допомогу.

До Романівської громади наприкінці вересня 2025 року надійшло обладнання для монтажу сонячної електростанції потужністю 70 кВт. Станція разом із генерацією буде обладнана і акумулятором ємністю на 100 кВт-год. Обладнання прибуло до Романівського ліцею № 2 (с. Романівка), і вже за тиждень тут розпочнуться роботи із монтажу енергообладнання. У жовтні-грудні монтаж буде завершено, і ще до фінішу 2025 року сонячна електростанція у Романівці має запрацювати.

Основне покликання та мета нововстановленого обладнання – забезпечити стабільність у роботі навчального закладу у часи можливих перебоїв у мережах централізованого постачання електроенергії. Ще один аспект роботи сонячної електростанції – дешевша вартість електроенергії, що також важливо для навчального закладу, який сьогодні готується до реального процесу перепрофілювання і створення на його базі ліцею академічного профілю Романівської селищної ради. Ну а для ліцею сонячна електростанція стане неабиякою підмогою і прикладом інноваційного підходу у процесах енергоефективності.

Бюджет, освіта та земельні питання – це важливо. Але головне – дисципліна і відвідування

Віктор Радчук

Зазвичай сесія селищної ради стає головною подією тижня.

Такий самий вигляд ситуація має у будь-якому місті чи навіть на рівні області: сесія – це ПОДІЯ. Пересічні жителі громади найчастіше ставляться до сесії (так само, як і до засідання виконкому) дуже зверхньо – мовляв, що там такого важливого? В уяві більшості на сесію приходять депутати, піднімають руки (як їм скажуть), і на цьому – все!

Насправді все із точністю до навпаки. Перш ніж сесія має відбутися, депутати збираються на засідання постійно діючих депутатських комісій, які працюють за окремими напрямками (земельна, бюджетна, гуманітарна і т. п.). І лише після того, як з більшості питань, що вносяться на розгляд сесії, досягнуто чіткості, скликається сесія. Що вже казати про її важливість! Адже згідно із законодавством та Конституцією України саме сесія є найвищим органом влади певної територіальної громади. Якщо сесія не вирішила, якщо після обговорення певного питання під час голосування НЕ ДОСЯГНУТО більшості від загальної кількості депутатів ради (у Романові депутатів аж 26), то жодне рішення, жодна дія будь-якого відділу, управління чи навіть окремого чиновника НЕ Є ЗАКОННОЮ. Люди, які раз на 5 років стають виборцями, мали б запам'ятати такі речі і цікавитись тим, що ж таки під час тих сесій відбувається.

Адже, наприклад, людям цікаво було б дізнатися, чому депутати так погано відвідують сесії селищної ради. Аж так погано, що сесія Романівської селищної ради, яка мала розпочатися о 10-й ранку 23 вересня 2025 року, затрималась ледь не на третину години. Бо у залі не було на-

Джерело фото: Твій Романів

лежної кількості депутатів. Виконуючий обов'язки Романівського селищного голови Юрій Чумаченко змушений був з'ясовувати причини неявки тих чи інших депутатів на сесію. І лише фактично через пів години сесія таки змогла розпочати свою роботу. У залі, на щастя, було 15 депутатів, і робота розпочалась. Депутати доволі швидко ухвалили головні питання, які увійшли до порядку денного сесії. Зокрема було ухвалено рішення про кошти для потреб місцевого Центру первинної медико-санітарної допомоги, про отримання субвенції для доплати педагогічних надбавок, які запроваджені із 1 вересня 2025 року. Депутати затвердили проєкти капітальних ремонтів шляхового покриття на деяких вулицях селища Романів. Ще одне питання стосувалося прогнозу бюджетних показників Романівської територіальної громади на 2026/2028 роки. Під час сесії стало відомо, що всередині приміщення адміністративного корпусу Романівської селищної ради очікується відкриття невеличкого кафетерію площею трохи більше як 20 квадратних метрів. Як завжди, завершальною частиною сесії стали так звані земельні питання, які були розглянуті після детального інформування

начальника відділу екології та земельних відносин В. Ц. Мазуркевича.

На цьому чергова сесія Романівської селищної ради свою роботу завершила. Можна було б додати – успішно завершила, якби не одне але. Оте відвідування депутатів сесій і так само засідань постійних депутатських комісій справляє дуже негативне враження. Причому йдеться про дуже відповідальні речі. Адже депутати, сесії, засідання є головними моменти у житті громади. На виборах, коли партії, кандидати висувають свої кандидатури, лунають запевнення: «ми зробимо все належне», «виконуватимемо накази і пропозиції своїх виборців», «зробимо все, аби люди не мали проблем у стосунках із владними установами, організаціями» і т. п. І ось тепер депутати не можуть виконати елементарного – зібратися на засідання сесії місцевої ради. Звісно ж, депутата як людину, що обіймає певну посаду, працює, їздить у відрядження, зрештою – служить у лавах ЗСУ, можна зрозуміти. Але, уявіть собі, депутат Романівської селищної ради В. А. Багінський, повернувшись зі служби у війську, прибув на сесію без будь-яких за-

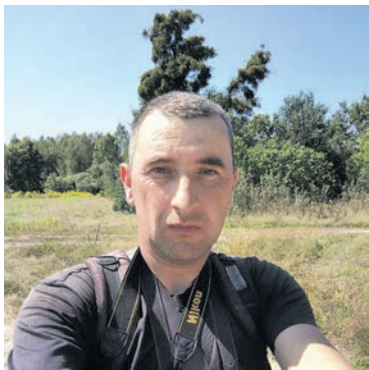
пізнень чи належного у таких випадках відпочинку. Натомість одразу десять депутатів на сесію не з'явилися. Із різних причин, які прийнято називати задовільними. Хоча дехто із народних обранців вже давно на сесії не ходить, у комісіях не працює і тим самим збільшує навантаження та відповідальність на своїх колег по депутатському званню. Зрозуміло, що на майбутнє таких людей обирати до ради просто не варто.

Ще одна депутатська проблема, яка також нагадує про себе ледь не на кожній сесії Романівської селищної ради, – це партійні фракції. Ті партії, за списками яких депутати Романівської селищної ради обиралися восени 2020-го року, сьогодні опинилися у такому собі громадсько-політичному офсайді. У положенні поза грою. І ніхто (ні той же в. о. Романівського селищного голови Ю. М. Чумаченко, ні виборці-романівчани) не може знайти партійних офісів хоча б на рівні Житомирської області, не кажучи вже про Романів. У ситуації, коли депутат вибуває для проживання за 50, 80 чи 100 км від Романова і на сесії із певних причин діставатися не може, виникає потреба у заміні на тих, хто раніше претендував на звання депутата. Але – де там, дочекатися чи отримати певне рішення місцевого партійного органу практично неможливо. Ось чому вплинути на депутатку Романівської селищної ради, яка, наприклад, пропустила із незрозумілих причини 42 сесії із 71-ї, немає можливості. Така ж ситуація із депутатом, який раніше очолював постійну депутатську комісію з питань законодавства та депутатської етики, а потім, упродовж вже двох років, на сесії не приходить. Але більшість депутатів живе у селах і селищах Романівської громади і має зрозуміти, що сесія Романівської селищної ради – це святе зобов'язання та покликання депутатів. Навіть якщо депутат цього не знав або неналежним чином усвідомлював, саме зараз варто зробити певні висновки.

Про те, чого ми не бачили і чого не знали

Віктор Першко

У мережі «Фейсбук» промайнула новина про нещодавній вихід у світ наукової статті миропільчанина Олександра Гриба «Фауна та населення птахів лісових масивів біля селища Миропіль (Житомирська область)».

Автор у варіанті короткої презентації свого наукового доробку зауважує, що це – підсумок його досліджень з відповідної тематики упродовж 17-ти років. За словами автора, ці роки (2008-2024) були насичені напрочуд цікавою і такою ж мірою складною працею. Складовими частинками наукової праці стали багатогодинні походи-рейди у стані цілковитої зосередженості і неймовірної уваги та постійної готовності зафіксувати певний дослідницький факт за допомогою фотооб'єктива. Автор фейсбучного допису-блогу пропонує посилання, за яким кожен

бажаючи зможе познайомитися із текстом статті «Фауна та населення птахів лісових масивів біля селища Миропіль (Житомирська область)»: <https://zenodo.org/records/17170046>

Одразу ж зауважимо, що читачем вищезгаданої статті має стати не обов'язково професійний еколог чи хоча б вчитель біології гімназії або ліцею. Матеріал авторства дослідника-еколога стане чудовим підґрунтям для місцевих краєзнавців, мисливців і рибалок усіх видів і категорій, професійних лісівників, а також – для масового читача, який цікавиться життям довкілля. Жодних проблем із надмірною складністю наукової лексики пересічний читач не відчує, оскільки автор напрочуд просто, із вмільм та доречним у кожному випадку використанням наукових, вузько спеціалізованих термінів

розкриває суть, зміст та значення проведених ним досліджень.

«З літописних джерел за XII – XIII століття відомо про так званий Чортів ліс, який сучасними істориками локалізується на території межиріччя середньої Случі та верхів'їв Тетерева, Ірші та Ужа (Уш). Сучасний Миропільський ліс, основні масиви якого розташовані на правому березі Случі, лежить десь на південній межі цього Чортівського лісу. Можливо, підтвердженням цьому є й інші топоніми місцевості: Чортів гребля, Чортів міст, Чортівня...

Про походження назви "Чортів ліс" можна лише здогадуватися. В той час територія в басейні верхів'їв Случі, Тетерева та Південного Бугу (Бога), через яку проходив торговий шлях між Києвом та Європою, характеризувалася стрімким економічним розвитком

та ростом народонаселення. Ця історико-географічна область отримала згодом легендарно відому назву – Болохівська земля. Територія ж північніше неї, навпаки, була малолюдною та являла собою суцільний важкопрохідний болотистий ліс, названий Чортівим. На мою думку, в цій назві криється власне людині бажання підкорення природи. Тому все, що залишалося непокірним і необжитим, в уяві людини наділялося ознаками чогось поганого. Цілком ймовірно, що тут криється також щось з періоду поширення християнізації та боротьби з язичницькими віруваннями, які, як правило, в глухих лісних районах проіснували значно довше.

Суттю як минулих, так і сучасних практик лісового та мисливського господарства, на жаль, також є те ж саме підкорення

природи: замість складного природного лісу – рядочки одновидових насаджень, часто, з чужорідних видів, замість дикого звіра – напів-приручені тварини, що покійно чекатимуть на місці підгодівлі, поки не стануть трофеєм.

Сподіваюся, що Миропільський ліс все ж таки і надалі залишиться Чортівим: таємничим, вільним і непередбачуваним, населеним тисячами видів тварин і рослин, дослідження яких викликати не захват і в наступних поколіннях природодослідників, запорукою екологічної безпеки навколишніх територій. Щось і мені вдалося зробити для цього, зокрема надано природоохоронний статус 313,1 га Миропільського лісу. Це заказники "Миропільський", "Прикам'янський ліс", "Городищенський ліс" та "Пліщин".

Ось такий шматочок посту О. В. Гриба, розміщеного у мережі «Фейсбук», допоможе будь-якому читачеві переконатися у тому, що науковий доробок вченого-еколога напрочуд органічно пов'язаний із повсякденним життям багатьох миропільчан, а також гостей Миропільської громади. Читач, який все ж таки забажає детальніше ознайомитися зі статтею Олександра Гриба, однозначно озброїться прямо-таки енциклопедичним переліком видів пташок, які населяють миропільське довкілля. А скільки цікавої, іноді непомітної у щоденній суєті інформації містять рядки вищезгаданої статті стосовно сучасного стану лісів нашого краю. Тож читання і обговорення прочитаного принесе багатьом із нас дуже несподівану, але реальну користь. Звісно, це для тих, хто цікавиться. А цікавих нині помітно більше.

Ось тобі й туристичний магніт! (або про Козину хатку у Зарічанах)

Чи то так вийшло, що у вересні 2025 року з'явилося чимало матеріалів про туризм на Житомирщині, чи то й справді поліс'яни серйозно і вже по-дорослому взялися за туристичну галузь?

Ось один із дуже яскравих випадків зародження на Житомирщині чергового туристичного магніту. Поки що невеличкого і для багатьох ще непомітного. Але все ж таки...

У селі Зарічани під Житомиром з'явилася Козина хата – простір, де кози, кролі та кури стали частиною життя господарів і водночас приваблюють непоодиноких відвідувачів. Тут можна поспілкуватися з тваринами, зробити атмосферні фото й відпочити. Про те, як зовсім поряд із чималим мегаполісом Житомиром виникла Козина хата, розповіла власниця садиби Наталія Макевич.

Вона зазначає, що її сім'я переїхала із Житомира до Зарічан через банальну причину – через хворобу дитини. Сталося це у 2017 році і за порадами фахівців Наталія вирішила завести козу,

аби мати свіже молоко. Згодом у садибі з'явилися інші тварини.

«Спочатку ми тримали козу у маленькому хліві, але мені

стало шкода тварину. Хотілося дати їй більше простору. Так і з'явився будинок для кіз», – згадує жінка.

Кожна тварина має ім'я та свою історію. Козу Мальву назвали завдяки опитуванню серед гостей, а кролика Любчика привезли люди, яким було тісно з ним у квартирі.

Не все обходилося без пригод, без труднощів або ж навіть без сумних подій. Минулого літа на одну з кіз напали собаки, і вона загинула. Але згодом дві інші стали мамами й народили сім козенят. Зараз у господарстві залишилися дві дорослі кози.

«Вони для мене як діти, тільки чотирилапі», – каже Наталія.

Популярність Козиної хати зросла випадково. Місцева фотографія порадила завести Instagram, і відтоді почалося вже навіть туристичне паломництво – відвідувачі почали приходити сотнями.

«Мої тварини дуже люблять людей. Вони не бояться, а навпаки біжать до них», – розповідає власниця.

Будинок для кіз господаря прикрасила петриківським розписом. Навколо облаштовано три зони: подвір'я з фруктовими деревами й альтанкою, поле з пшеницею та лісова частина із соснами й туями.

«Спочатку малювала художниця, згодом фарби вигорали, і я оновлювала їх разом з подругою. Тепер хата знову сяє барвами», – каже Наталія.

Окрема гордість – фотозони. Серед них стіл із білою скатертиною та рушником, плетені крісла, дерев'яна рама з мереживною серветкою, старий сервант із глиняним посудом.

До Козиної хати приїжджають родини, переселенці й військові. Для багатьох це місце стало віддушиною.

«Кожен відвідувач для мене – як книжка. У кожного своя історія.

Я завжди намагаюся вислухати, пригостити чаєм чи смаколиком», – ділиться господиня.

Особливо запам'яталася їй родина з Луганщини, яка залишила своє господарство через війну.

«Родина з Луганщини приїхала до мене, бо там покинули своє стадо кіз. Вони виграла грант, зробили сироварню зі свого гаража. Коли вони приїхали, я бачила в їхніх очах біль від того, що довелося покинути своє господарство», – каже Наталія.

Приїждять і військові, звичайно без форми.

«Відпочинок серед кіз для них стає маленькою паузою у їхньому житті», – пояснює жінка.

Наталія сама доглядає за тваринами та робить сири.

«Влітку найважче: сіно, кози, кролі, кури. Але я справляюся», – каже вона. Поруч завжди чоловік, який допомагає і фінансами, і роботою.

«Він – найкращий у світі. Без нього я б не впоралася», – додає жінка.

Серед мрій – облаштувати криницю, посадити більше рослин, зробити огорожу та збудувати хатинку під солом'яною стріхою.

«Зараз у нас лише сім соток. Купити поруч ділянку не виходить – нічого не продається. Але мрія живе», – підсумовує Наталія.

Жовтень у футболі – найгарячіша пора!

Віктор Єрофєєв

Вересневий футбольний календар завершувався для футболістів ФК «VIVAD» (Романів) матчем у Коростені.

Цього разу, у суботу, 27 вересня, романівчани грали із СК «Коростень/Агро-Нива» матч чемпіонату України серед аматорських колективів. У Коростені очікували і по-особливому налаштувалися на гру із минулорічним і вже цьогорічним чемпіоном Житомирської області, оскільки саме коростенський клуб, посилюючись навесні 2025 року, розраховував на найбільший успіх у цьогорічній обласній першості. Але, як кажуть, дива не сталося: «VIVAD» достроково і втретє поспіль став чемпіоном Житомирщини, але у Коростені обом командам потрібні були максимальні результати вже у межах аматорського чемпіонату України.

«VIVAD» прибув на гру до Коростеня у ранзі лідера Західної групи чемпіонату України серед аматорів, а СК «Коростень/Агро-Нива» перебував у частині аутсайдерської групи після чотирьох стартових ігор української першості. Втім, суперники, добре знаючи один одного, налаштувалися на запекле протистояння. У першому таймі ФК «VIVAD» дуже уважно і чітко стежив за атаками (доволі неквапливими і навіть одоманітими) господарів поля і відповідав швидкими контратаками. Тактика, як виявилось, цілком себе виправдала, і вже на 11-й хвилині зустрічі романівчани забивають перший гол. Звісно ж, коростенська дружина кинулась відіграватися, але небезпечних ситуацій біля «вівадівських» воріт було зовсім небагато. Ближче до

фінішу першого тайму «VIVAD» забиває вдруге, і на перерву лідер чемпіонату пішов із перевагою у два голи. Здавалося б, шальки терезів вкотре колихнулися у бік романівських футболістів.

Але попереду був другий тайм. СК «Коростень/Агро-Нива» має достатньо довгу лавку запасних гравців, і під завісу гри виявилось, що господарі зберегли більше сил. Якщо перший м'яч господарі сквитали у руслі впертої боротьби і надалі «VIVAD» зберігав шанси на перемогу, то другий м'яч коростенський клуб забив у ході потужної атаки на ворота гостей. Якраз у цей момент відчувалася перевага СК «Коростень/Агро-Нива» у фізичній готовності.

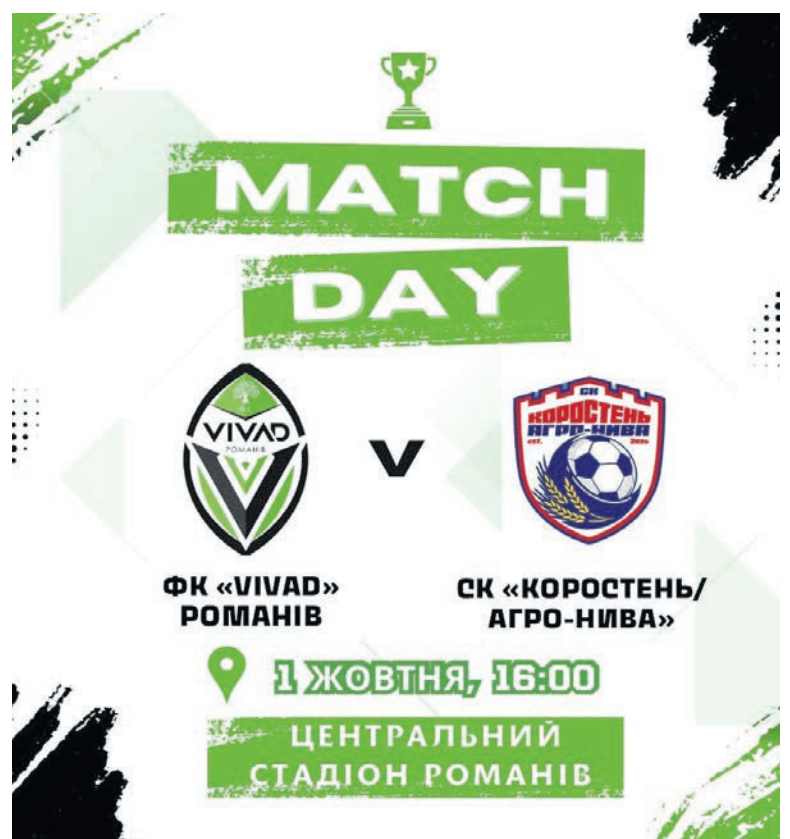
Після того, як господарі стадіону зрівняли рахунок і тим самим врятували гру, до завершення гри залишилося декілька хвилин. Навіть додані арбітром 5 хвилин не змогли змінити рахунку, хоча коростенські хлопці прагнули забити ще й переможний м'яч. Отже, нічия 2:2, яку насправді можна вважати бойовою. Здобуте нічийне очко не дозволило ФК «VIVAD» залишитися на першому місці турнірної таблиці, оскільки клуб із Тернопільщини «Агрон» (Великі Гаї) виграв свій гостьовий поєдинок у львівському Миколаєві (2:0) і, набравши 11 очок, став лідером. «VIVAD» із десятима турнірними балами – на другому місці. Попереду у

чемпіонаті України серед аматорів ще чотири гри першого кола. Усі ці матчі наш клуб (ФК «VIVAD») проведе у жовтні.

А стартує футбольний жовтень у Романові 1 жовтня. Саме в цей день до Романова приїдуть для зустрічі вже у чемпіонаті Житомирської області футболісти СК «Коростень/Агро-Нива». Коростенці чудово розуміють, що «VIVAD» вже забезпечив собі черговий чемпіонський титул, однак боротьба за друге місце у чемпіонаті Житомирської області продовжується. І головним претендентом на «срібні» нагороди чемпіонату є якраз не коростенці, а футболісти ФК «Бердичів». Наприклад, якщо гра 1 жовтня у Романові завершиться хоча б нічийним результатом, то шанси бердичівчан на друге

місце будуть грандіозними. Так що СК «Коростень/Агро-Нива» приїде до Романова лише за перемогою. Але чи погодяться на це футболісти «VIVADу». Навряд чи! Втім, про всі ці події, а також про церемонію вітання гравців ФК «VIVAD» із чемпіонством зразка 2025 року ми розповімо вже у наступному виході газети «20 хвилин Романів».

Поки що поспішаємо нагадати вболівальникам «VIVADу», що у суботу, 4 жовтня, на них чекає також надзвичайно цікава гра у ході чергового туру чемпіонату України серед аматорських колективів. До нас, у Романів, приїде авторитетний і грізний клуб із Львівщини. Все той же Миколаїв. І нам потрібна ПЕРЕМОГА!

Тимчасовий захист завершується: нові правила для українців у ЄС

Рада ЄС оприлюднила рекомендації для країн-членів, як завершити тимчасовий захист, наданий українцям після початку повномасштабної війни.

У Брюсселі хочуть підготувати безпечне повернення українців на Батьківщину та підтримати інтеграцію тих, хто залишиться. Що саме пропонують і про які терміни йдеться – з'ясував Центр громадського моніторингу та контролю.

Загальний підхід

У Брюсселі пропонують всім державам ЄС діяти у межах загального підходу. Задля цього підготували для них спільні рекомендації. На разі тимчасовий захист для українців на території Євросоюзу діє до березня 2027 року. До того часу, сподіваються в ЄС, окремі держави зможуть підготувати все для повернення чи інтеграції українців.

У рекомендаціях зауважують: «Хоча тимчасовий захист залишається свідченням солідарності Союзу з народом України, він за своєю природою є тимчасовим. Тому

необхідно підготувати поступовий, сталий та добре скоординований перехід від цього статусу до того, коли умови в Україні будуть сприятливими для припинення тимчасового захисту, враховуючи при цьому можливість та потреби України у відбудові».

Повернутися чи залишитися

Серед механізмів, які мають розробити країни-члени, – надання дозволів на проживання певним категоріям наших громадян, які підпадають під особливі умови. Визначити ці умови мають самі держави. Наприклад, підставами залишитися можуть стати наявність роботи, отримання освіти чи родинні обставини. Також дозволи можуть передбачити для висококваліфікованих працівників, аби ті залишилися працювати у Євросоюзі.

Затриматися з поверненням зможуть батьки, чії діти ходять до шкіл в країнах Євросоюзу. У Раді ЄС рекомендують дозволити таким сім'ям не виїжджати до кінця навчального року – навіть якщо тимчасовий захист вже втрапить чинність. Окремі рекомендації стосуються і повернення людей з інвалідністю – воно має враховувати здатність України забезпечити їхні особливі потреби.

Задля того, щоби біженцям було легше повертатися, у Брюсселі запропонували створити програми підтримки добровільного повернення. Допомогати планують не окремим українцям, а громадам, до яких планують виїжджати люди.

Ще один механізм, який зможуть застосувати країни-члени, – як так звані ознайомчі візити. Координувати ці програми мають спільно держави ЄС. У рекомендаціях державам наголошують, що такі поїздки дозволять перевірити стан сім'ї чи майна або оцінити рівень руйнувань у своїх громадах та загальні умови в Україні.

Куди виїхало найбільше українців

Із початку повномасштабного вторгнення країну залишили мільйони наших співгромадян. Станом на липень цього року Агентство ООН у справах біженців нарахувало 5,643 мільйона біженців з України. Переважна більшість з них знайшла притулок у Європі.

Найбільше українців, які скористалися програмою тимчасового захисту, живуть у Німеччині. Йдеться про 1 мільйон 233 тисячі людей. До першої трійки держав, які прихистили наших співвітчизників, потрапили також Польща (близько 1 мільйона

українців) та Чехія (там живуть 380 тисяч наших співгромадян).

За результатами опитування Gradus Research, у 2025 році частка тих, хто хоче повернутись в Україну, становить 64 відсотка.

Інформаційні кампанії

У своїх рекомендаціях Рада ЄС зазначає, що рішення українців про повернення додому має бути результатом всебічної поінформованості. Тобто біженці мають не лише право знати, яка безпекова ситуація складається у регіоні, звідки вони виїжджали, а й отримати всі дані про можливості залишитися, змінивши статус у країні перебування.

Держави – члени ЄС зобов'язують надати всі необхідні роз'яснення, зокрема й за допомогою інформаційних кампаній. І наголошують у рекомендаціях, що вкрай важливо забезпечити, щоби повернення додому в Україну відбувалося впорядкованим та гуманним чином.

Попри підготовку до масового повернення українців з Євросоюзу, у рекомендаціях закликають враховувати індивідуальні обставини конкретних людей. І наголошують: декому може знадобитися на повернення більше часу.

Всесвітній день серця: що потрібно знати про серцево-судинні захворювання

Щороку в Україні в середньому у понад 820 тисяч людей діагностують ішемічну хворобу серця – одне з найпоширеніших серцево-судинних захворювань.

У Всесвітній організації охорони здоров'я (ВООЗ) зазначають: саме серцево-судинні хвороби – основна причина всіх випадків інвалідизації та передчасної смерті, на них припадає понад 42% випадків.

Один із пріоритетних напрямів Програми медичних гарантій – профілактика, діагностика та лікування серцево-судинних хвороб. Це означає, що пацієнти, які стикаються з такими недугами, можуть безоплатно отримати якісну медичну допомогу – у медичних закладах, законтрагованих із Національною службою здоров'я України (НСЗУ). Поза тим пацієнти із серцево-судинними захворюваннями також можуть безоплатно отримати ще й чимало необхідних препаратів – у межах програми реімбурсації «Доступні ліки».

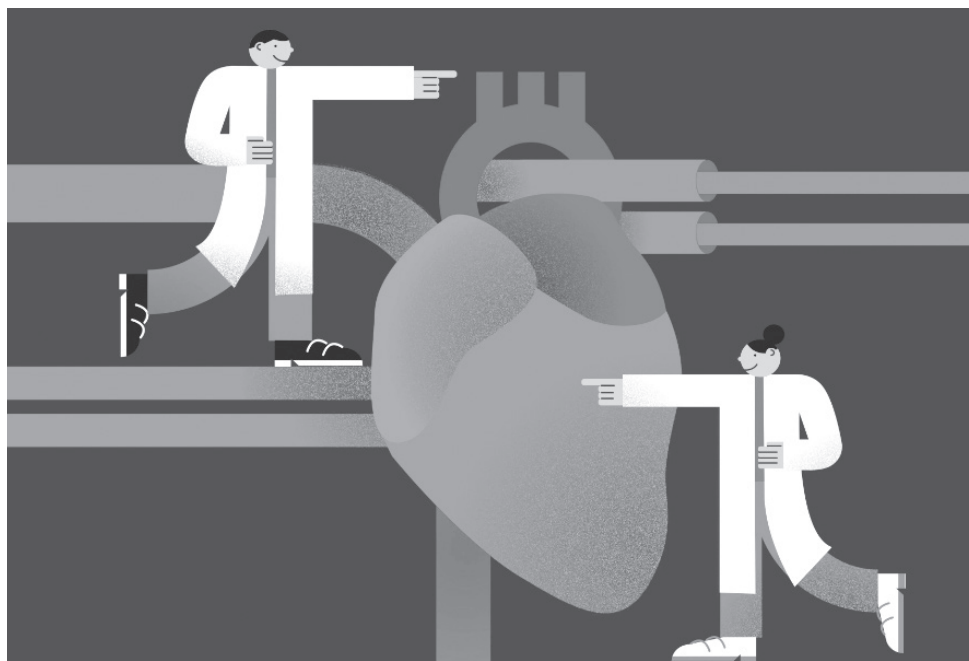
Профілактика серцево-судинних захворювань

Широкий спектр послуг для профілактики серцево-судинних захворювань надає сімейний лікар – безоплатно. Йдеться про вимірювання артеріального тиску, електрокардіограму, аналіз крові на загальний холестерин, швидкий тест на тропонін, оцінку загального серцево-судинного ризику за шкалою SCORE тощо. За потреби – сімейний лікар виписує направлення на консультацію до кардіолога або на додаткові дослідження та рецепти на препарати з «Доступних ліків».

А вже від 1 січня 2026 року в Україні запрацює загальнодержавна програма щорічних безоплатних профілактичних медичних обстежень для українців віком від 40 років – Національний чекап. Він включатиме обстеження на серцево-судинні захворювання, діабет і психічні розлади. І працюватиме за таким принципом: держава оплатить чекап, а людина зможе самостійно обрати медзаклад – державний, комунальний або приватний.

Безоплатне лікування пацієнтів із гострим інфарктом міокарда

У 2024-му році в Україні інфаркт діагностували у близько 46 тисяч пацієнтів,

а від початку цього 2025 року – понад 30 тисячам. Нині 90 закладів охорони здоров'я по всій Україні мають укладений із НСЗУ договір за пакетом лікування гострого інфаркту. Це означає, що в цих медзакладах пацієнтам безоплатно надають такі послуги:

- первинний огляд лікарем, оцінка загального стану та життєво важливих функцій;
- екстрена діагностика;
- безперервний моніторинг стану пацієнта;
- цілодобове проведення лабораторних досліджень: необхідні аналізи крові, визначення групи крові і резус-фактору, інші лабораторні дослідження відповідно до медичних потреб пацієнтів;
- цілодобові інструментальні дослідження (КТ, МРТ, ЕКГ, ЕХО-КГ, ангіографія, рентгенологічне дослідження);
- проведення екстрених катетеризацій коронарних артерій серця та відновлення максимально можливого кровотоку, як мінімум за однієї інфаркт-залежною артерією;
- знеболення на всіх етапах діагностики та лікування;
- безоплатні ліки та лікарські засоби з Національного переліку ліків;
- медична реабілітація в гострому періоді;
- харчування.

Від початку року медзаклади, що безоплатно надають допомогу при інфарктах у межах Програми медичних гарантій, отримали від Національної служби здоров'я України (НСЗУ) уже близько 1 млрд гривень за надані послуги.

За останні роки кількість пацієнтів, що отримують безоплатну допомогу при інфаркті в медзакладах, законтрагованих з НСЗУ, стрімко зростає і нині становить аж 89%. Для порівняння, у 2022-му році таких пацієнтів було 56%, у 2023-му – 67%, а у 2024-му – 73%.

Безоплатне стентування коронарних судин

Стентування коронарних судин потрібне тоді, коли у пацієнта є звуження або повне перекриття коронарних артерій, що постачають кров до серця. Найчастіше – при гострому інфаркті міокарда, нестабільній стенокардії, хронічних коронарних синдромах, при значному звуженні судин. Торік у межах Програми медичних гарантій безоплатне стентування провели майже 24 тисячам пацієнтам із гострими інфарктами, а від початку 2025-го – уже 18 423 людям. У 2025 році безоплатне стентування провели

68% пацієнтів, що потрапили до медзакладів з інфарктом.

Окрім цього, нещодавно уряд ухвалив зміни до переліку медичних виробів, що централізовано закуповуються за кошти державного бюджету, і включив до нього 14 нових позицій. Це все необхідне для проведення планового стентування коронарних судин у пацієнтів із хронічними коронарними синдромами.

«Доступні ліки» для пацієнтів із серцево-судинними захворюваннями

Українці можуть скористатися урядовою програмою реімбурсації «Доступні ліки» – туди входить 290 торгових назв лікарських засобів (з різними формами випуску і дозуванням), включених до розділу препаратів для лікування серцево-судинних та цереброваскулярних захворювань.

У 2025 році вже погашено майже 7 мільйонів електронних рецептів на лікарські засоби від серцево-судинних захворювань та для профілактики інфарктів та інсультів.

Цьогоріч «Доступні ліки» за цим напрямом отримали майже 2 мільйони українців та українок.

Трансплантація серця

Упродовж 2025 року в Україні провели 70 трансплантацій серця. Нагадаємо, що з січня 2024 пересадка органів покривається НСЗУ за Програмою медичних гарантій.

Нині 36 медзакладів країни законтраговані за пакетом «Лікування дорослих та дітей методом трансплантації органів».

Основні фактори ризику розвитку серцево-судинних захворювань:

- підвищений рівень артеріального тиску (АТ);
- надлишкова маса тіла (люди з надлишковою масою тіла за кількістю ускладнень на серце випереджають навіть затятих курців);
- споживання алкоголю;
- тютюнокуріння;
- гіподинамія (недостатня рухова активність);
- стреси.

Зазначимо: аби зберегти здоров'я серця, варто регулярно проходити профілактичні обстеження, контролювати артеріальний тиск, рівень холестерину та вести активний спосіб життя.

Джерело: пресслужба МОЗ України

Як убезпечити себе і домашніх тварин від сказу

Щороку 28 вересня світова спільнота привертає увагу до боротьби зі сказом.

Сказ – це смертельне вірусне захворювання, що вражає центральну нервову систему людини та теплокровних тварин. Якщо з'явилися симптоми (гарячка, головний біль, агресія, параліч, кома чи інші), врятувати хворого неможливо. На цьому етапі летальність – 100%.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ЛЮДИНИ

Джерелом інфекції для людини можуть бути як домашні, так і дикі тварини, зокрема собаки, коти, лисиці, вовки, єноти, борсуки та кажани. Інкубаційний період хвороби зазвичай становить від 1 до 3 місяців, але може тривати від семи днів до понад року, залежно від місця укусу,

властивостей вірусу та особливостей імунної системи людини.

Критично важливо почати постконтактну профілактику (ПКП) сказу відразу після контакту з потенційно інфікованою твариною, до появи симптомів. ПКП може передбачати тільки вакцинацію або одночасне введення імуноглобуліну за призначенням лікаря.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ВКУСИЛА ТВАРИНА, ІМОВІРНО ХВОРА НА СКАЗ

Можливі ознаки, що у тварини сказ: вона втрачає страх перед людьми, стає агресивною або навпаки млявою, виникає слинотеча, утруднене ковтання чи параліч. Проте тварини можуть

передавати вірус і за кілька днів до появи симптомів, тому навіть зовні здоровий собака чи кіт може становити загрозу.

Якщо вас вкусила потенційно інфікована тварина:

- Негайно промийте рану водою з милом 15 хвилин або довше.
- Обробіть антисептиком, що містить 70% спирту, або 5%-розчином йоду.
- Якомога швидше зверніться до лікаря.

Якщо лікар відмовляється вводити антирабічну вакцину, чимшвидше зверніться до іншого медзакладу або зателефонуйте на гарячу лінію Міністерства охорони здоров'я за номером 0 800 505 201.

Важливо: навіть якщо після укусу тварини, що поведилася підозріло, на шкірі немає значних пошкоджень, все одно потрібно звернутися до лікаря. Вірус сказу

у слині хворої тварини може потрапити в організм людини навіть через мікроушкодження на шкірі. Тому якщо вас заслинила потенційно інфікована тварина, потрібно також звернутися до лікаря.

ЯК УБЕРЕГТИ ВІД СКАЗУ ДОМАШНІХ ТВАРИН

Держпродспоживслужба рекомендує щороку вакцинувати всіх домашніх улюбленців, починаючи з тримісячного віку, щоб запобігти сказу. Вакцина безкоштовна, а зробити щеплення можна у лікарнях ветеринарної медицини Держпродспоживслужби вашого регіону.

Ефективність вакцинації проти сказу у тварин становить 96–98%, тварини з активним імунітетом захищені самі та безпечні для людей і тварин довкола навіть після підозрілого контакту.

Джерело: Центр громадського здоров'я МОЗ України

28 вересня – Всесвітній день боротьби проти сказу

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ВКУСИЛА ТВАРИНА

- Негайно промийте рану водою з милом 15 хвилин або довше
- Обробіть антисептиком, що містить 70% спирту, або 5%-розчином йоду
- Якомога швидше зверніться до лікаря
- Якщо лікар відмовляється вводити антирабічну вакцину, важливо не зволікати – зверніться до іншого медзакладу або зателефонуйте на гарячу лінію Міністерства охорони здоров'я

Центр громадського здоров'я
MISUPH
Co-funded by the European Union

Гороскоп на тиждень 1 жовтня - 7 жовтня

ОВЕН

Енергії тижня підштовхують до переоцінки особистих цілей, переконань, взаємин з батьками. Важливо не ховатися від питань, які накопилися.

ТЕЛЕЦЬ

Все, що раніше здавалося важливим – статус, стабільність, звичні схеми – тепер вимагає переоцінки.

БЛИЗНЮКИ

Тиждень надає шанс звільнитися від вантажів, які ви несли надто довго, можливо, навіть не усвідомлюючи їхньої важкості.

РАК

Енергії тижня допомагають бачити світ чіткіше. Фінансова сфера стабілізується – тут усе зрозуміло й передбачувано.

ЛЕВ

Практично всі сфери життя потребують вдумливого аналізу. Виникає потреба розкласти все по полицях, розібратися у прихованих механізмах.

ДІВА

Ви можете відчути, як старі сценарії – ті, що колись здавалися надійними, але давно припинили надихати, – починають втрачати силу.

ТЕРЕЗИ

Тиждень немов перевіряє вашу зібраність. Цілі, які більше не відповідають вашим внутрішнім орієнтирам, потребують переоцінки.

СКОРПІОН

Обставини змушують дотримуватися золоті середини – не йти на догоду іншим, але й не вимагати неможливого.

СТРІЛЕЦЬ

Усе, що було пригнічено, може вирватися назовні – не завжди у зручній чи дипломатичній формі. Тиждень сприятливий для аналізу бюджету.

КОЗОРИГ

Якщо ви зумієте пройти цей період із внутрішньою зрілістю, тиждень може стати точкою звільнення – від старих сценаріїв, від болю.

ВОДОЛІЙ

Для вас тиждень буде схожий на пробіжку з перешкодами: багато справ, несподіванок і нових контактів. Це час, коли взаємини проходять перевірку.

РИБИ

Тиждень підштовхує до поїздок, переїздів, спілкування, але не завжди все легко вдаватиметься. З'являється динаміка в застоюних процесах.

Джерело: TCH

Смачного!

Пляцок Рушта

Інгредієнти для коржів: 600 г пшеничного борошна, 250 мл сметани, жирністю 20%, 10 г розпушувача, 200 г смальцю (просто з холодильника), 200 г цукру, 2 ст. л. какао, 400 г свіжомороженої вишні. **Для заварного крему:** 4 жовтки, 1 яйце, 700 мл молока, 100 г борошна, 100 г масла, 200 г цукру, 10 г ванільного цукру, ½ ч. л. сушеної ромашки.

• У 250 мл сметани додайте 10 г розпушувача. Окремо додайте до 600 г борошна 200 г смальцю, 200 г цукру, сметану з розпушувачем та замісіть тісто. Замішуйте тісто руками спершу в мисці, а потім на робочій поверхні 3-5 хв

(борошно не підсипайте). Маса повинна вийти пластичною та не липнути до рук.

• Готове тісто розділіть на дві рівні половини. В одну додайте 2 ст. л. какао та вимішайте до однорідності. Тепер перед вами два шматочки тіста: один білий, інший шоколадний. Обидва розділіть ще на 3 частини, загорніть кожну в харчову плівку та поставте до холодильника на 1 год. Окремо розморозьте 400 г вишень та поставте їх на сито, щоб видалити надлишок соку.

• Через годину почніть формувати коржі, усього їх буде три штуки. Для цього білий шма-

точок тіста тонко розкачайте на листі пергаменту під розмір вашої форми.

• Зі шматочка шоколадного тіста сформуйте тонкі жгути та викладіть їх на пласт білого тіста, формуючи решітку. У центри утворених ромбів викладіть вишні. Випікайте корж у розігрітій до 180 градусів духовці 20 хв та охолодіть до кімнатної температури (режим нагрівання верх-низ, без конвекції). Зробіть те ж саме з рештою тіста.

• Для крему: у сотейник налейте 700 мл молока, додайте в нього 100 г цукру, ½ ч. л. сушеної ромашки та підігрійте суміш до 75 градусів (тобто до появи першої пари над поверхнею молока). В окремій мисці змішайте 4 жовтки, 1 яйце, 100 г цукру, 10 г ванільного цукру та 100 г борошна. У миску до жовтків додайте половину підігрітого молока з цукром, перемішайте вінчиком. Влийте молочно-жовткову масу тонкою цівкою в сотейник до решти теплого молока та заваріть крем.

• Варіть крем до загустіння 40-60 сек, потім перелийте в миску, трішки охолодіть, додайте 100 г масла, перемішайте та накрийте. Залиште крем повністю охолоджуватися до кімнатної температури.

• Перемасіть коржі кремом та зберіть пляцок. Нанесіть крем також на боки пляцка і поставте вишні до холодильника стабілізуватися на 4-8 год.

Джерело: klopotenko.com

Куточок ГОРОДНИКА

Правильна зимівля, світло і догляд: секрети рясного цвітіння кактусів

Розповідаємо, як змусити кактус зацвісти.

Кактусові – велика родина квіткових рослин. Зрозуміло, що умови утворення бутонів у більш ніж 120 родів і 1750 видів неоднакові. У статті подані загальні правила та рекомендації для більшості вирощуваних у культурі стеблових сукулентів, але у деяких вони можуть мати суттєві особливості та відмінності.

ЯК СТВОРИТИ КАКТУСУ КОМФОРТНІ УМОВИ

Для того, щоб виростити великий, правильно розвинений, готовий зацвісти екземпляр, потрібен правильний розмір горщика. Обирайте горщик лише трохи більший за кореневу грудку.

Стебловому сукуленту не можна влаштовувати голодування, але й перегодовувати неприпустимо. Використовувати можна лише спеціалізовані препарати, де всі поживні речовини правильно збалансовані, азоту дуже мало, зате міститься цілий набір мікроелементів.

Грунт має бути бідним. Кактуси краще ростуть у повністю безплідному мінеральному субстраті, ніж у поживному.

Пересадку молодих екземплярів роблять щорічно, дорослих – раз на 2-3 сезони. Старі перевалюють у новий горщик кожні 5 років.

Недоглянуті, неправильно розвинені, хворі кактуси ніколи не будуть цвісти. Як і перегодовані азотом або ті, яким не вистачає мікроелементів.

ПРАВИЛЬНА ЗИМІВЛЯ – ЗАПОРУКА ЦВІТІННЯ

У більшості кактусів генеративні бруньки закладаються взимку. Якщо в холодну пору року для рослини створені невідповідні умови, можна не розраховувати на цвітіння.

Передусім увагу потрібно звернути на температуру. Для більшості видів вона повинна бути близько позначки 10° С.

Можна облаштувати зимівлю на застлених лоджіях або балконах. Раніше кактусисти виставляли горщики між віконними рамами, з появою склопакетів цієї можливості немає.

Полив, залежно від виду і роду, зводять до мінімуму (раз на місяць), але багато хто вимагає сухої зимівлі. М'ясисті пагони сукулента можуть навіть зморщитися, що вважається нормальним і з відновленням поливів пройде.

Але це тільки якщо господарі можуть знизити температуру до комфортної в період спокою. Коли в приміщенні жарко, поливи потрібні більш інтенсивні, але не настільки, як під час активної вегетації. А про цвітіння можна забути.

При будь-якій зимівлі освітлення має бути інтенсивним. У професійних кактусистів завжди є штучне підсвічування.

ЯК ДОГЛЯДАТИ ЗА КАКТУСОМ У ВЕГЕТАТИВНИЙ СЕЗОН, ЩОБ ВІН ЗАЦВІВ

Якщо рослина зимувала у відповідних умовах і генеративні бруньки закладені, ймовірність цвітіння збільшується, але не стає 100%. Потрібен правильний подальший догляд.

Полив нарощують поступово. І тільки після того, як кактус відновить вегетацію, свіжий приріст стане помітним. Зазвичай це відбувається у березні. Надалі при поливах потрібно орієнтуватися на потреби конкретного виду.

Всупереч поширеній думці, кактуси не можна морити спрагою, зрошення проводять, коли субстрат просохне від 1/3 до 2/3. А рідкий полив проводять часто тому, що до складу ґрунту входить цеоліт – він чудово утримує вологу, віддаючи за потреби.

Влітку кактусам потрібні сонце і свіже повітря. Рослини виставляють на відкритий балкон або часто влаштовують провітрювання. Кількість прямих променів залежить від роду і виду. Потрібно дізнатися про потреби і дотримуватися їх, якщо треба – додати штучне підсвічування.

І не забувати про спеціалізовані добрива. Їх вносять за інструкцією весь період вегетації.

Тільки виконавши всі умови, можна розраховувати на цвітіння кактусів. Культурою «посадив і забув» їх назвати не можна.

Джерело: UkrMedia

1 ЖОВТНЯ середа	2 ЖОВТНЯ четвер	3 ЖОВТНЯ п'ятниця	4 ЖОВТНЯ субота	5 ЖОВТНЯ неділя	6 ЖОВТНЯ понеділок	7 ЖОВТНЯ вівторок
+ 3° + 7°	+ 3° + 6°	+ 2° + 8°	+ 5° + 10°	+ 6° + 13°	+ 8° + 14°	+ 8° + 14°
747 ТИСК, ММ	746 ТИСК, ММ	746 ТИСК, ММ	741 ТИСК, ММ	739 ТИСК, ММ	743 ТИСК, ММ	744 ТИСК, ММ

03 ЖОВТНЯ СВІЙ ЮВІЛЕЙНИЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ СВЯТКУВАТИМЕ МЕДИЧНИЙ ДИРЕКТОР КНП «РОМАНІВСЬКА ЛІКАРНЯ», ГОПЧУК СВІТЛАНА ГЕОРГІЇВНА!

ХАЙ В ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ЗБУВАЮТЬСЯ МРІЇ,
І ЛЮДИ ПОРУЧ БУДУТЬ РІДНІ Й ДОРОГІ,
ХАЙ БОГ ЗДОРОВ'ЯМ НЕ ОБДИЛИТЬ,
А УСПІХ В ВСІ ДІЛА ПОЦІЛИТЬ,
ЖИТТЯ ЩОБ ПОВНИЛОСЬ НАТХНЕННЯМ,
В МАЙБУТНЬОМУ І В СЬОГОДЕННІ!

Цікаві факти про козаків

• Слово «козак» має тюркське походження і означає «вільна людина або вільний воїн». У широкому розумінні козак – це людина, яка відстоює свою свободу, незалежність і живе за власними правилами, часто беручи участь у військових походах і битвах.

• Попри стереотипи про козаків як виключно військових, вони були ще й вправними господарями. У мирний час козаки займалися землеробством, рибальством, вирощували зернові культури, розводили бджіл та худобу.

• Перша офіційна письмова згадка про козаків датується 1489 роком у польських хроніках. У них згадується, як козаки брали участь у поході польських військ проти татар. Це свідчить про те, що козацтво вже тоді було активною військовою силою, готовою до боротьби із зовнішніми загрозами.

• Козаки славилися своєю унікальною зачіскою – оселедцем. Це особлива зачіска, коли голили голову і залишали тільки довгий чуб. Носити оселедець мали право тільки ті козаки, які пройшли всі випробування. Для козаків оселедець мав сакральне значення. Вважалося, що у разі смерті до козака прийдє ангел, вхопить його за чуба та забере його душу за пекла до раю.

• Часто козаки носили сережки у вухах. Сережка у вусі козака – це не лише

прикраса, а й символічний знак, який мав глибоке значення. Вона вказувала на особливий статус воїна: сережка у лівому вусі означала, що козак був єдиним сином у сім'ї, а в правому – останнім чоловіком роду. Такі козаки отримували додаткову увагу, адже їхнє життя було важливим для продовження роду і їх намагалися оберігати. Цей звичай був не лише традицією, а й способом висловити шану родинним цінностям.

• Запорізька Січ була унікальним місцем. Кожен козак мав право голосу, і всі важливі рішення ухвалювалися на загальній раді. Це своєрідний приклад ранньої демократії на теренах України, де кожен мав можливість впливати на долю спільноти.

• Запорізька Січ була не лише військовим табором, але й осередком освіти. Тут функціонували січові школи, де козаки навчалися грамоти, основам військової справи та релігії. Ця освітня система робила їх не лише сильними воїнами, а й освіченими людьми.

• Однією з ключових навичок козака було вміння чудово плавати. І це не дивно, адже Січ розташовувалася на островах серед Дніпра, і вода відігравала важливу роль у їхньому житті. Козаки могли перетинати річки на конях, ховатися у воді від ворога, дихаючи через спеціальні трубки, а також виконувати

несподівані напади.

• Козацькі човни, які називалися чайками, були справжніми шедеврами військового кораблебудування. Ці судна вирізнялися своєю швидкістю, маневреністю та могли пересуватися як під вітрилами, так і за допомогою весел. Козацький човен вмщував від 50 до 70 осіб. Завдяки своїм технічним особливостям чайки могли непомітно підходити до ворожих кораблів і здійснювати раптові атаки, які часто ставали вирішальними у боях. Козацький флот у кращі часи Запорізької Січі налічував близько 300 таких човнів.

• Гопак – це не лише танець, а справжня візитка української культури, що символізує силу, мужність і свободу. Гопак бере свій початок з часів Запорізької Січі як вид бойового мистецтва. Елементи гопака, такі як стрімкі обертання, присідання та стрибки, відображають бойові прийоми козаків, адже колишні ці рухи були своєрідним тренуванням для тіла та духу і згодом переродилися у народний танець.

• Козаки використовували обереги як захист від злих сил і нещастя, адже вірили, що такі символи додають їм сили та оберігають у бою. Найчастіше це були вишиті рушники, натільні хрестики або мішечки з рідною землею, які носили біля серця.

Джерело: tse-tsikavo.com.ua

РЕКЛАМА

КУРСИ ВОДІІВ ВІД ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ ЛІЦЕЙ»

Категорії, які можна відкрити
A1, A, B1, B, C1, C, D1, D, BE, C1E, CE

Романівка	067-410-12-15
Романів	067-799-04-27
Миропіль	067-895-10-86
Любар	096-565-26-15
Чуднів	097-992-61-48
Житомир	067-900-02-54
	068-288-28-77
Хорошів	097-516-12-25
Коростень	067-391-89-29
Новоград-Вол.	097-554-28-16
Черняхів	097-253-60-24
Ружин	097-487-88-32
Бердичів	097-466-91-50
Андрушівка	067-410-22-60
Нова Борова	067-347-47-80
Попільня	067-946-49-66
Бердичів	097-466-91-50

БУДМАТЕРІАЛИ

м. Чуднів

- ДОШКА ПОЛОВА
- ВАГОНКА
- РЕЙКА МОНТАЖНА
- БРУС

097 745 54 59
098 410 70 17

М'ЯСОКОМБІНАТ ЗАКУПОВУЄ

ВРХ (бички, телиці, дорізі, лежаче)
Коні

ПРИЙМАЄМО
НА ФЕРМУ:

дійних корів,
телиць
лошат

Високі ціни! Гарантована оплата!

068 867 24 91

ТОВ «Козятинський м'ясокомбінат»

КУПУЄМО ДОРОГО

КОРОВИ, ТЕЛЯТА
КОНИ, ЛОШАТА,
БИКИ:

дорізи, винуждене

(067)450-70-13

Олександр Вікторович

КУПУЄМО ВРХ

КОНЕЙ, ТЕЛИЦЬ, БИКІВ, ТЕЛЯТ, ВІВЦІ, ПОРІЗИ,
КОРОВИ ТА КОНІ НА УТРИМАННЯ

096 602 47 07

ВТРАЧЕНИЙ ДИПЛОМ КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА СЕРІЯ НК №36489063 ТА ДОДАТОК ДО НЬОГО, СЕРІЯ 12К № 056030, ВИДАНИЙ СОЛЕДАРСЬКИМ ПРОФЕСІЙНИМ ЛІЦЕЄМ, НА ІМ'Я ШПАКОВСЬКОЇ ДАРИНИ ВОЛОДИМИРІВНИ, ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ.

ЗІПСОВАНО СВИДОЦТВО ПРО ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА КВАРТИРУ № 99 У БУДИНКУ № 39 ПО ВУЛИЦІ ВАТУТИНА М. ЖИТОМИРІ, № 60274 ВІД 18 ЛЮТОГО 2009 РОКУ, ВИДАНЕ НА ІМ'Я БОНДАРЧУКА МИКОЛИ ІВАНОВИЧА, БОНДАРЧУК РАІСИ БОРИСІВНИ, ПАВЛІНЧУК НАТАЛІЇ МИКОЛАЇВНИ, ІНЬКОВОЇ ДАР'І ОЛЕКСАНДРІВНИ, ПАВЛІНЧУК КАТЕРИНИ ОЛЕКСІЇВНИ, ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ.

ВТРАЧЕНЕ ПОСВІДЧЕННЯ ОФІЦЕРА, ВИДАНЕ НА ІМ'Я ДЕМЕДЕНКА ЄВГЕНА МИКОЛАЙОВИЧА, ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ.

ВТРАЧЕНЕ ПОСВІДЧЕННЯ БАГАТОДІТНОЇ СІМ'Ї СЕРІЯ БС № 504468, ВИДАНЕ ВІД 4 КВІТНЯ 2024Р., НА ІМ'Я БОГОДВИД ІРИНИ ЮРІЇВНИ ТА БОГОДВИД ОЛЕКСАНДРА СВЯТОСЛАВОВИЧА, ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ.

ВТРАЧЕНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ КВИТОК, СЕРІЯ СО № 446832, ВИДАНИЙ НА ІМ'Я КОКІШ ЄВГЕНА АНАТОЛІЙОВИЧА, ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ.

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ

НАС ЧИТАЮТЬ
10 000 РОМАНІВЧАН

Відділ реклами:
067 412-89-81

(0 800 213 103

телефонуйте до контакт-центру
системи з надання безоплатної
правової допомоги

ПРАВОВА ДОПОМОГА ПОРУЧ